

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Heidi Bodal

Å være synlig som forsker

- en studie i formidling av forskning og fagkunnskap på nett ved Høgskolen i Østfold -

Semesteroppgave, Vitenskapelig kommunikasjon 2017
Masterstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap
Høgskolen i Oslo og Akershus, Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	3
Metode.....	5
Begrepsavklaringer.....	6
Formidling.....	6
Sosiale forskernettverk.....	6
Forskeren og formidlingsrollen.....	7
Åpen tilgang (Open Access) og deling av kunnskap på nett.....	9
Studie ved Høgskolen i Østfold	13
Hvor publiseres HiØs forskning?.....	14
Sosiale forskernettverk.....	15
Konklusjon	19
Hvor mange forskere ved avdeling for lærerutdanning og avdeling helse og velferd har opprettet sosiale akademiske profiler?	19
Kan ulike fagdisipliner føre til ulik tilstedeværelse på sosiale forskernettverk?	20
Hvordan er forskerne tilstede og formidler forskning og fagkunnskap på sosiale forskernettverk?.....	20
Litteraturliste	22

Innledning

I denne studien har jeg ønsket å undersøke hvor synlig forskere ved Høgskolen i Østfold (heretter kalt HiØ) er på nett. Studien omfatter to avdelinger, og jeg har sett på hvor mange det er som har opprettet akademiske profiler på Google Scholar, ResearchGate og Academia.edu, og hvordan de er tilstede og formidler av sin forskning og fagkunnskap på de to sistnevnte sosiale forskernettverkene. De to avdelingene i studien er avdeling for lærerutdanning og avdeling for helse og velferd. Ved å foreta en slik studie, kan biblioteket få kunnskap til hvordan man kan videreutvikle bibliotek tjenesten og gi støtte til forskerne i hvordan være synlige på nett.

Hvordan man kan være synlig som forsker på nett, synes jeg er en interessant problemstilling. Publisering av forskning er i endring, fra trykt til digital publisering, oppblomstring av nye tjenester som Google Scholar, ResearchGate og Academia.edu og Open Access (Ponté, Mierzejewska & Klein, 2017). Temaet åpen tilgang (open access) til forskningsresultater tar også Ottersen (2016) og Colbjørnsen (2017) opp, og Farbroten (2015) tar opp temaet formidling av forskning og fagkunnskap i sosiale medier. I tillegg har EU har som mål at forskning finansiert via offentlige midler skal publiseres i en Open Access publikasjon innen 2020 (European Commission, 2017), Norge er litt mer forsiktig i sitt anslag og har 2024 som målsetning (Kunnskapsdepartementet, 2017a).

Nye tjenester som Google Scholar, ResearchGate og Academia.edu og nye publiseringsmåter som Open Access gir nye muligheter til å spre og formidle kunnskap på. I kapitlet «Forskeren og formidlingsrollen» ser jeg på formidling som en del av forskerens ansvar og på formidling som en viktig del av samfunnsdebatten. Å være tilstede på nett, er en måte å oppfylle dette ansvaret på.

Ved Universitetsbiblioteket i Bergen er det foretatt en studie av forskeres synlighet på nettet. Man har bl.a. undersøkt ulike akademiske profileringssteder som Google Scholar, Academia og ResearchGate (Mikki, Zygmuntowska, Gjesdal & Ruwehy, 2015). Min studie er inspirert av undersøkelsen som er foretatt ved Universitetsbiblioteket i Bergen, da jeg ønsker å undersøke i hvilken grad de ansatte ved HiØ er tilstede og synlig på de samme akademiske profileringsstedene som ansatte ved Universitetet i Bergen.

Ved HiØ er det økt fokus på å sette formidling høyere opp på agendaen, referert i møte i Formidlings- og samfunnskontaktutvalget 28.8.17. Utfordringen blir da å skaffe seg en oversikt over og kunnskap om ulike formidlingsarenaer. Denne semesteroppgaven håper jeg skal være et bidrag på veien til dette, og jeg har derfor ønsket å stille meg disse spørsmålene i denne studien:

- Hvor mange forskere ved avdeling for lærerutdanning og avdeling helse og velferd har opprettet sosiale akademiske profiler?
- Kan ulike fagdisipliner føre til ulik tilstedeværelse på sosiale forskernettverk?
- Hvordan er forskerne tilstede og formidler forskning og fagkunnskap på sosiale forskernettverk?

Metode

En oversikt over forskere ved avdeling for lærerutdanning og avdeling for helse og velferd ved HiØ, er hentet ut fra databasen CRISTin og Tableau Server. CRISTin står for Current research information system in Norway, og er et nasjonalt forskningsinformasjonssystem som samler og tilgjengeliggjør informasjon om norsk forskning (Ceres, [2017a]). Tableau Server er CRISTins visnings- og analyseverktøy (Ceres, [2017b]). Jeg har hentet ut data for perioden 2011-2016. Dette har gitt en liste over hvilke forskere som har publisert i denne perioden og i hvilke publikasjonstyper dette er publisert i.

Denne listen over forskere er brukt videre til å se i hvilken grad de samme forskerne er tilstede og synlige på nett. Studien er avgrenset til å undersøke i hvor stor grad forskerne har opprettet akademiske profiler på Google Scholar, ResearchGate Academia.edu. Fasen i denne undersøkelsen har foregått manuelt ved å søke opp hver enkelt forsker på disse nettverkene.

I tillegg er CRISTins visnings- og analyseverktøy Tableau Server brukt for å innhente data om Open Access publikasjoner ved de to avdelingene ved HiØ, avdeling for lærerutdanning og avdeling for helse og velferd.

Innsamlede data er lagret i regneark. Dette har gitt mulighet til å analysere tallene og til å utarbeide tabeller og diagrammer.

Ved små datamengder som i denne oppgaven, kan det forsvares å bruke en manuell innsamlingsmetode, selv om det er tidkrevende. Skal man hente ut større datamengder burde man brukt API'er, Application programming interface (applikasjonsprogrammerings-grensenitt) som ved undersøkelsen ved Universitetet i Bergen (Mikki et al., 2015)

Begrepsavklaringer

Formidling

I denne oppgaven har jeg valgt å holde meg til begrepet formidling, når jeg tar for meg temaet formidling av forskning. Selv om flere bruker begrepet forskningskommunikasjon (Farbrot, 2015; Steen, 2015) og jeg liker det nye innspillet til Ottersen, kunnskapsutveksling, (2016) velger jeg å holde meg til universitet- og høgskolelovens omtale, altså formidling (Universitets- og høgskoleloven, 2005).

Sosiale forskernettverk

Når man behandler dette temaet, er det mange begrep som blir brukt ved bibliotekene i UH-sektoren, f.eks. «Sosiale forskernettverk» (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, u.å.), «Sosiale akademiske tjenester» (Universitetet i Bergen, 2017), «Sosiale plattformer» (Universitetet i Oslo, 2017). I denne oppgaven har jeg valgt å bruke «Sosiale forskernettverk» når jeg ser på tjenester som ResearchGate og Academia.edu. Dette fordi det handler om tjenester for forskere hvor man får kontakt med andre forskere og hvor man kan dele forskning i et nettverk.

Forskeren og formidlingsrollen

Universitets- og høyskoleloven kapittel 1 omfatter lovens formål og virkeområde for universitet og høyskoler. § 1-3 omfatter institusjonens virksomhet, og hvordan universiteter og høyskoler skal arbeide for å fremme lovens formål. Jeg vil særlig trekke fram punktene b, d og f.

- b) utføre forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid
- d) bidra til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid
- f) legge til rette for at institusjonens ansatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten

I 2016 og 2017 kan vi følge en debatt om forskeren og formidling ved Universitetet i Oslo i Nytt Norsk tidsskrift. Wig & Svensen (2016), Ottersen (2016) og Kierulf (2017) leverer hvert sitt bidrag til debatten. De er alle enig i at formidling av forskning er en del av forskerens ansvar, og at formidling er et viktig bidrag i samfunnsdebatten, men har ulike innfallsvinkler på hvorfor forskerne ikke formidler mer enn det gjøres i dag. Wig & Svensen mener at formidlingsrollen og midlene har gått til kommunikasjonsrådgivere, og at dette må tilbakeføres til forskerne (Wig & Svensen, 2016). Kierulf mener at hovedutfordringen for universitetene er at institusjonene gjør for lite til å trene forskerne i *hvorfor* og *hvordan* man bør formidle (Kierulf, 2017). Ottersen mener det er i samfunnets interesse at det forskere formidler kommer fram til dem som trenger kunnskapen og som har nytte av den, og at den store utfordringen for formidling i dag er åpen tilgang til kunnskap for dem som trenger den. I sitt debattinnlegg tar han også til orde for å erstatte ordet *formidling* med begrepet *kunnskapsutveksling* og mener at dette kanskje kan knytte institusjonene og forskerne sterkere til samfunnet og samfunnsansvaret enn ordet formidling. Å bruke begrepet *kunnskapsutveksling* vil tydeliggjøre at en debatt er bygget på toveis kommunikasjon (Ottersen, 2016).

Begrepet forskningskommunikasjon blir også brukt av Farbrot når han snakker om formidling av forskning, da han mener at forskningskommunikasjon handler om å kommunisere forskning og faglig innsikt til utvalgte målgrupper basert på dialog mellom forskeren og hans/hennes publikum (Farbrot, 2015, s.22). Han har utviklet denne definisjonen etter 12 års praksis på dette feltet: «Forskningskommunikasjon handler om å gjøre forskning og fagkunnskap tilgjengelig, relevant og interessant for utvalgte målgrupper gjennom

kommunikasjonskanaler som åpner for dialog» (2015, s. 23). Begrepet forskningskommunikasjon blir også brukt i en kartlegging foretatt på vegne av Forskningsrådet av Future Present Group AS. Noen av disse funnene presentert ved Gyrd Steen i Future Present Group AS (2015) viser følgende:

- 60 % av respondentene mener det er viktig å finne tid til å drive med forskningskommunikasjon
- 6 av 10 ønsker å bruke mer tid på forskningskommunikasjon
- 87 % av respondentene mener det er viktig å spre kunnskap i samfunnet
- 65 % av respondentene mener det er viktig å bidra i samfunnsdebatten
- 48 % av respondentene ville prioritert forskningskommunikasjon høyere dersom det var meritterende
- 33 % av respondentene har ikke tid til å drive med forskningskommunikasjon
- 6 av 10 bruker sosiale medier i jobbsammenheng og/eller i forskningskommunikasjon

Universitets- og høyskoleloven, kartleggingen Future Present Group AS på vegne av Forskningsrådet og debatten i Nytt Norsk tidsskrift gir innsikt og tydeliggjøring av formidlingsansvaret og samfunnsdeltagelsen for den enkelte forsker og for institusjonene. Kartleggingen viser at 6 av 10 ønsker å bruke mer tid på forskningskommunikasjon (Steen, 2015) og skal man se dette i forhold til Farbrots definisjon, så handler det om å gjøre forskning tilgjengelig gjennom å kommunikasjonskanaler som åpner for dialog (2015, s. 23). Som jeg skrev innledningsvis, så er det økt fokus på formidling i HiØs Formidlings- og samfunnskontaktutvalg, og det ønskes kunnskap om nye arenaer å gjøre dette. Vitenskapelige ansatte ved HiØ formidler og bidrar allerede til samfunnsdebatten gjennom intervjuer i aviser, TV og radio, kronikker og andre debattinnlegg, åpne forelesninger og deltagelse på konferanser, og jeg mener at sosiale forskernettverk kan fungere som en ny arena hvor man kan dele og synliggjøre egne publikasjoner, samt være i dialog med andre forskere og målgrupper for sin forskning.

Ottersen (2016) mener det er én stor utfordring for formidling i dag, og det er åpen tilgang til kunnskap. Jeg vil derfor se nærmere på dette i neste kapittel.

Åpen tilgang (Open Access) og deling av kunnskap på nett

Å gjøre forskningsresultater tilgjengelige, åpne, innebærer at lesere får fri tilgang til forskningsartikler og –antologier på nett (Colbjørnsen, 2017). Suber, som er en ledende autoritet innen Open Access bevegelsen, har følgende definisjon: «Open Access (OA) literature is digital, online, free of charge, and free of most copyright and licensing restrictions» (Suber, 2012). Muligheten for å nå flere med sine forskningsresultater ligger da for rette for forskerne når man publiserer i en Open Access publikasjon. Det foreligger ingen kostnader på leseren for å få tilgang til forskningsresultater, og det er enklere å dele forskningen via sosiale forskernettverk som ResearchGate og Academia.edu, da Open Access publikasjonene allerede er tilgjengelig på nett.

Fra 22.8.2017 har regjeringen fastsatt nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler finansiert av offentlige midler. Regjeringen har sett på norske mål i forhold til andre land og i internasjonale organer, ikke minst EU, og har derfor som mål at «innen 2024 skal alle norske vitenskapelige artikler finansiert av offentlige midler være åpent tilgjengelige». (Kunnskapsdepartementet, 2017a). EU har som målsetning at forskning finansiert med offentlige midler skal være åpent tilgjengelig innen 2020 (European Commission, 2017).

De nasjonale retningslinjene er fastsatt av regjeringen for å bidra til at alle aktører arbeider mot samme mål. Jeg vil i denne oppgaven se nærmere på punkt 1 og punkt 2 i disse retningslinjene.

1. Vitenskapelige artikler fra offentlig finansiert forskning skal gjøres åpent tilgjengelige. Forskere skal undersøke mulighetene for å publisere sine artikler i åpne tidsskrifter og velge åpne tidsskrifter der det er faglig forsvarlig. Kun i unntakstilfeller kan artikler basert på offentlig finansiering publiseres i tidsskrifter som ikke tillater tilgjengeliggjøring i vitenarkiv
2. Alle vitenskapelige artikler basert på offentlig finansiert forskning skal deponeres i et egnet vitenarkiv senest ved publiseringstidspunktet, uavhengig av publiseringskanal og uavhengig av når det er mulig å gjøre dem åpent tilgjengelige

Punkt 2 i retningslinjene vil være viktig for institusjoner å følge opp om, for under tiltak 3 kan vi se at deponering i vitenarkiv vil være en forutsetning for at artiklene skal telle i den resultatbaserte finansieringen, når all nødvendig infrastruktur er kommet på plass (Kunnskapsdepartementet, 2017a)

La oss se nærmere på hva det betyr å publisere i åpne tidsskrifter og å deponere i egnet vitenarkiv. Et egnet vitenarkiv vil ved HiØ bety at artikler deponeres i institusjonsarkivet Brage. Det er tre måter å gjøre dette på:

- Gull Open Access

Vitenskapelige artikler publiseres i et OA-tidsskrift. Dvs tidsskrifter som er åpne og fagfelleverderte, altså fritt tilgjengelig online.

- Grønn Open Access

En fagfellevurdert versjon av en publisert vitenskapelig artikkel gjøres tilgjengelig via et vitenarkiv. Dette vil vanligvis være den siste manusversjon som sendes forlaget før publisering (postprint-versjon). En del forlag krever at det skal gå en viss tid (embargoperiode) før versjonen kan gjøres tilgjengelig online.

- Hybrid Open Access

Det må betales en avgift (Article Processing Charge – APC) til et abonnementstidsskrift, for å kjøpe fri en vitenskapelig artikkel som dermed kan gjøres fritt tilgjengelig via et vitenarkiv. De fleste forskningsinstitusjoner og forskningsråd gir ikke økonomisk støtte til publisering i slike hybridtidsskrifter.

(Open Access i Norge, 2016)

Å publisere i OA publikasjoner gjør forskningen tilgjengelig for flere, som vi også kan se av bilde 1. Jeg vil spesielt trekke fram det jeg mener er viktig for formidling av forskning:

1. Allmenheten får tilgang
2. Arbeidet ditt blir mer lest
3. Forskere i utviklingsland får tilgang

Ifølge Farbrot skal åpen tilgjengelig forskning bidra til å «øke den faglige kvaliteten på forskningen ved at flere får muligheten til å kommentere og bygge videre på forskningen» (Farbrot, s. 121). Deler man Open Access publikasjonene gjennom ulike sosiale forskernettverk, vil dette også øke sannsynligheten for å bli mere synlig og dermed mere lest.

Bilde 1

En masteroppgave om en holdningsundersøkelse av Open Access-publisering av forskere ved HiØ av Hanne Tvette (2016), viser at det er høy kjennskap til Open Access, men lav kunnskap om grønn og gull Open Access. De forskerne som publiserer Open Access er opptatt av synliggjøring og deling av forskning. Undersøkelsen viser også at det er liten kjennskap til Brage ved Avdeling for lærerutdanning og avdeling for Helse- og sosialfag (nå endret navn til avdeling for helse og velferd) (Tvette, 2016, s. 70).

Data hentet fra Cristin med statistikkprogrammet Tableau viser at forskere ved HiØ kan dele enda flere publikasjoner enn det allerede gjøres i dag. Diagram 1 viser fordelingen av vitenskapelige artikler som er publisert i gull open access tidsskrifter ved henholdsvis avdeling for lærerutdanning og avdeling for helse og velferd, men som ikke er deponert i Brage, som er HiØs vitenarkiv. Samtidig sier «Tilstandsrapport for høyere utdanning 2017» at det kunne vært deponert 53 grønne artikler for hele HiØ i året 2016 (Kunnskapsdepartementet, 2017b). Dette viser at det absolutt er potensiale for vekst i antall artikler som kan deponeres, og det viser at det er potensiale for at mange flere artikler kan deles åpent via sosiale forskernettverk.

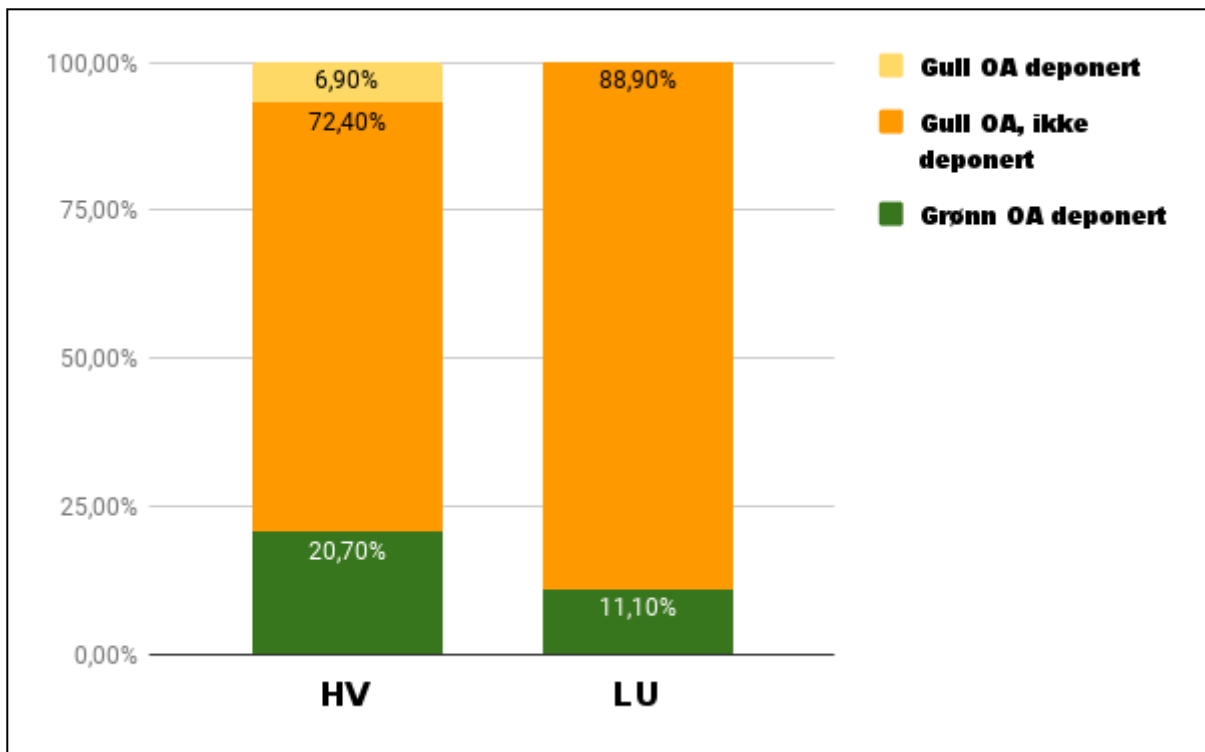

Diagram 1

Studie ved Høgskolen i Østfold

Opprettelse av akademiske profiler blir stadig mere vanlig, og sosiale medier gir forskere nye muligheter til å bli synlig på nett og til å utveksle idéer med andre. Studien gjennomført ved Universitetet i Bergen viser at 37 % av forskerne har opprettet minst én profil.

Undersøkelsen viser profiler for ResearchGate, Academia.edu, Google Scholar Citations, ResearcherID og ORCID (Mikki et al., 2015). I min studie har jeg sett på ResearchGate, Academia.edu og Google Scholar. Oppgaven omhandler ikke siteringsanalyse, men er avgrenset til følgende spørsmål:

- hvor mange forskere ved avdeling for helse og velferd (HV) og avdeling for lærerutdanning (LU) har opprettet sosiale akademiske profiler
- hvordan forskerne er tilstede og formidler forskning og fagkunnskap på sosiale forskernettverk
- kan ulike fagdisipliner føre til ulik tilstedeværelse på sosiale forskernettverk

Disse tjenestene har blitt undersøkt:

ResearchGate

På ResearchGate (RG) kan man opprette en egen profil med informasjon om sine forskningsinteresser, legge ut publikasjoner og data. Man kan delta i diskusjoner og ta kontakt med andre forskere. Man kan også få oversikt over egen og andres innflytelse ved å se på antall views, downloads, citations og RG Score (ResearchGate GmbH, 2017).

Academia.edu

På Academia.edu (Academia) kan man også opprette en profil, laste opp publikasjoner, følge andre forskere og få oversikt over egen og andres innflytelse. (Academia, 2017)

Google Scholar Citations

Tjenesten Google Scholar Citations gir forskere mulighet til å gjøre publikasjonene sine mer synlig og til å få en oppdatering over sine siteringer. Den er knyttet til Google kontoen, og det er en tilleggstjeneste til søketjenesten Google Scholar. Man kan tilføye eller slette publikasjoner, samt få en oversikt over siteringer, h-indeks og siteringstrend. (Google Scholar, u.å.)

Hvor publiseres HiØs forskning?

Tabellen viser data innhentet fra Cristin for perioden 2012-2016. Tabellen gir oversikt over hvilke publikasjonstyper forskerne ved avdeling for helse og velferd og avdeling for lærerutdanning har publisert i denne perioden. Tabellen viser at forskere ved avdeling for lærerutdanning har publisert mest i kategorien bøker, mens avdeling for helse og velferd har publisert mest i kategorien tidsskriftpublikasjoner.

Publikasjoner 2012-2016	Bok	Del av bok/rapport	Rapport	Tidsskriftpublikasjon
Avdeling for helse og velferd (HV)	15	73	49	211
Avdeling for lærerutdanning (LU)	115	136	54	170

Diagram 2 viser at hovedvekten av publiseringen hos avdeling for lærerutdanning er i del av bok/rapport – vitenskapelig kapittel/artikkel/konferanseartikkel (22.1%), lærebøker (17.9%), populærvitenskapelig artikkel (17.7%) og vitenskapelig artikkel (14.1%). Hos avdeling for helse og velferd er hovedvekten av publiseringen er vitenskapelige artikler (47,7%), rapporter (11,5%), vitenskapelig kapittel/artikkel/konferanseartikkel (9,8%) og faglig kapittel (7,2%).

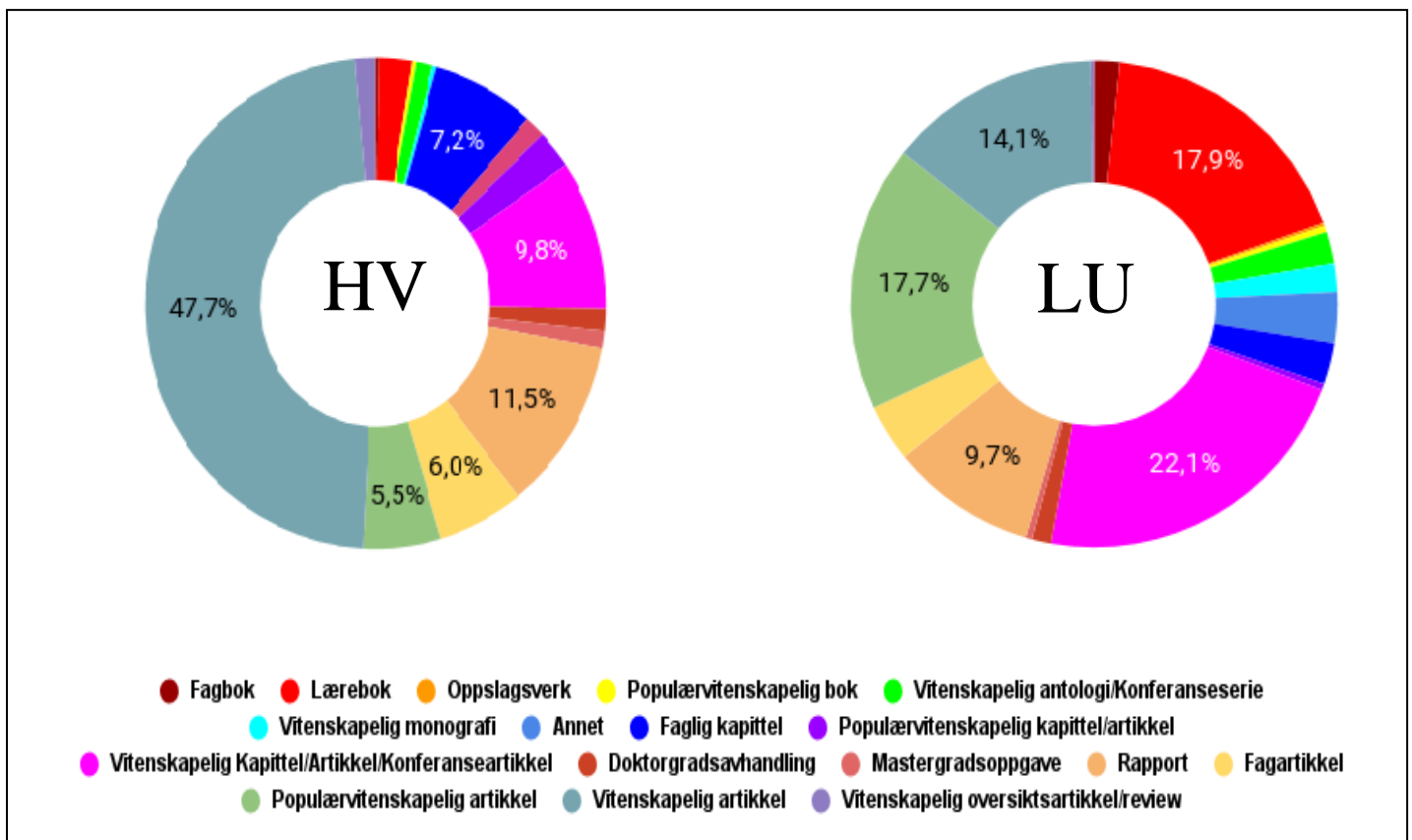

Diagram 2

Diagram 3 viser at ulikhetene er tydeligst i publisering i kategorier som vitenskapelig artikkel, populærvitenskapelig artikkel, del av bok – vitenskapelig kapittel/artikkel/konferanseartikkel og lærebok. Avdeling for helse og velferd publiserer flere vitenskapelige artikler sett i forhold til avdeling for lærerutdanning. Mens avdeling for lærerutdanning publiserer flere populærvitenskapelige artikler, flere i kategorien del av bok – vitenskapelig kapittel/artikkel/konferanseartikkel og lærebøker.

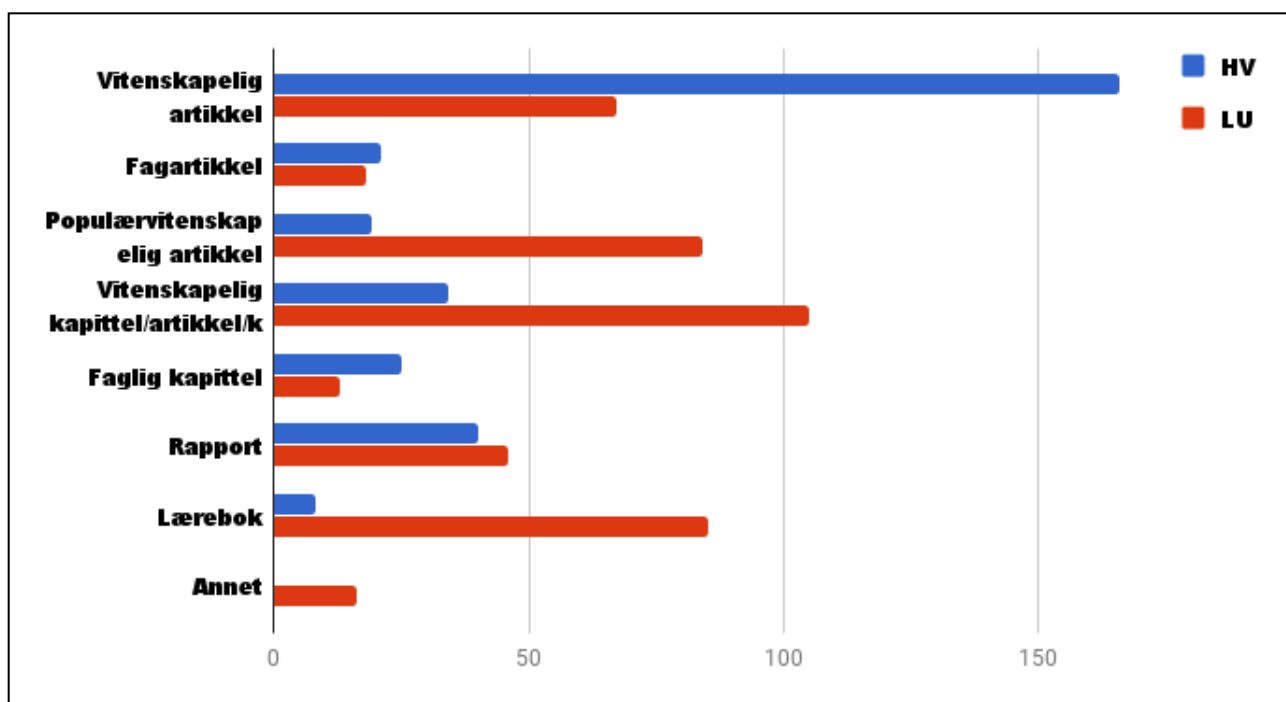

Diagram 3

Sosiale forskernetverk

Å være tilstede på sosiale forskernetverk gir forskere muligheten til å dele og spre forskning og fagkunnskap, og det vil derfor være av betydning i hvilke publikasjonstyper man publiserer i. Av tallmaterialet i denne undersøkelsen viste det seg at avdeling for helse og velferd publiserer flest vitenskapelige artikler, mens avdeling for lærerutdanning har flest publiseringer i kategoriene del av bok og lærebok. Ut ifra dette kan en antagelse være at forskere ved avdeling for lærerutdanning har færre profiler enn forskere ved avdeling for helse og velferd, siden de har flest publiseringer i kategoriene bok og del av av bok/rapport, kategorier som i utgangspunktet ikke er så enkle å dele.

Tallgrunnlaget i undersøkelsen sier imidlertid noe annet. Av diagram 4 kan vi se at det er flest forskere ved avdeling for lærerutdanning som har opprettet flest akademiske profiler, og det er også disse forskerne som oftest har opprettet mere enn én profil.

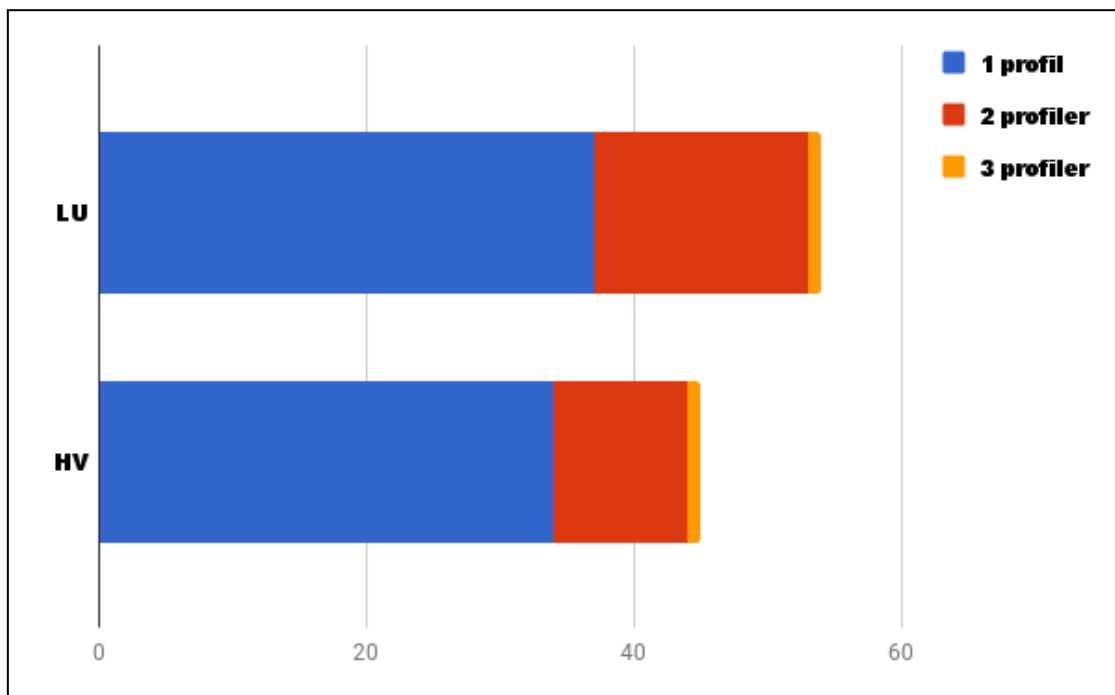

Diagram 4

I diagram 5 kan man se av sammenstillingen med forskere ved avdeling for lærerutdanning og avdeling for helse og velferd at 71,7 % av forskerne har opprettet en profil, 26,3 % av forskerne har opprettet to profiler og 2% har opprettet 3 profiler. Dette viser også samme tendens som ved undersøkelsen gjort ved UiB, her har 77% av forskerne opprettet en profil, 17% har opprettet to profiler og 5% har opprettet tre profiler (Mikki et al., 2015). Så igjen, selv om datamengden i denne studien ikke er så stor, så viser tendensen for forskere ved ulike institusjoner i Norge tilsvarende tall i hvor mange akademiske profiler som er opprettet.

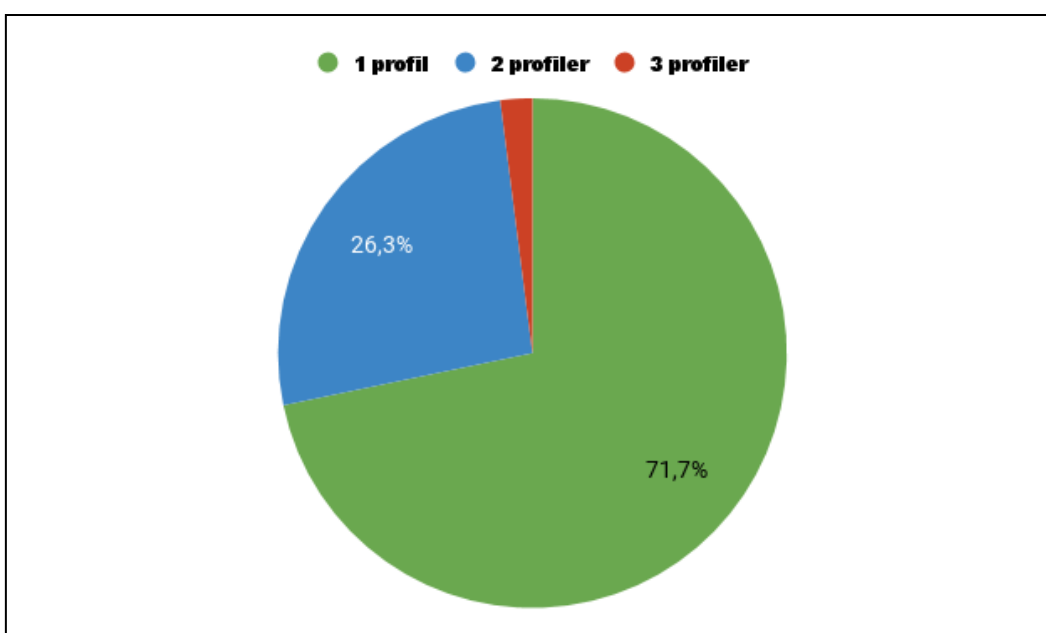

Diagram 5

En gjennomgang i min studie viser at det er ResearchGate som er mest populær blant forskerne ved avdeling for helse og velferd, mens Academia.edu er mest populær blant forskerne ved avdeling for lærerutdanning, som man kan se i diagram 6. Dette samsvarer med undersøkelsen gjort ved UiB. Forskere ved Det medisinske fakultet foretrekker ResearchGate og forskere ved Det humanistiske fakultet foretrekker Academia (Mikki et al., 2015). Så selv om datamengden i denne studien ikke er så stor, så kan man se den samme tendensen. Forskere innen samme fagdisipliner ved ulike institusjoner i Norge, foretrekker de samme sosiale forskernettverkene.

Et annet funn ved gjennomgangen av forskernes tilstedeværelse på nett, er at adresseringen ikke er entydige blant forskerne.

Få forskere har opprettet akademiske profiler på Google Scholar, så jeg vil derfor kun se nærmere på tilstedeværelsen på ReserchGate og Academia.

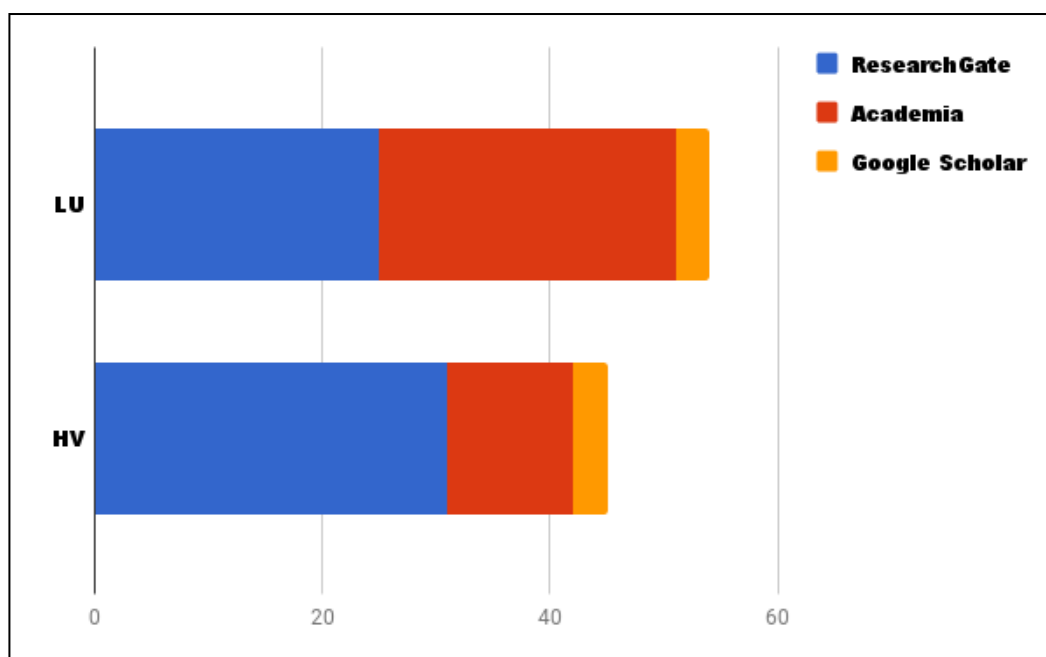

Diagram 6

I studien har jeg også sett på om ulike fagdisipliner kan føre til ulik tilstedeværelse på sosiale forskernettverk. Av diagram 7 kan man se at forskere ved avdeling for helse og velferd delt flest publikasjoner som er utgitt i perioden 2012-2016 (66,7%), mens det er flest forskere ved avdeling for lærerutdanning som kun har profiler (45,1%).

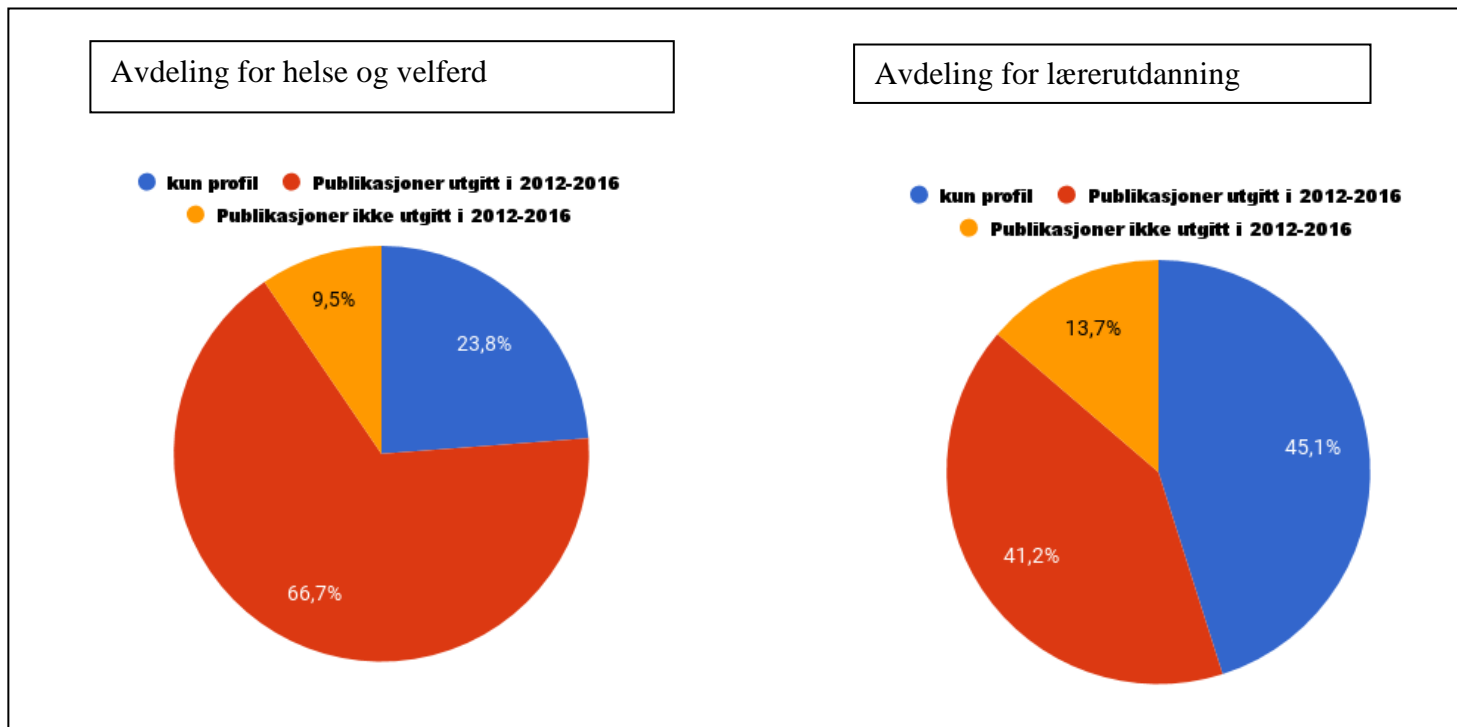

Diagram 7

Av diagram 8 kan man se at det ResearchGate som er mest populær hos forskerene ved avdeling for helse og velferd og avdeling for lærerutdanning. Forskerne er også mest aktive på ResearchGate, da det er her det deles mest publikasjoner .

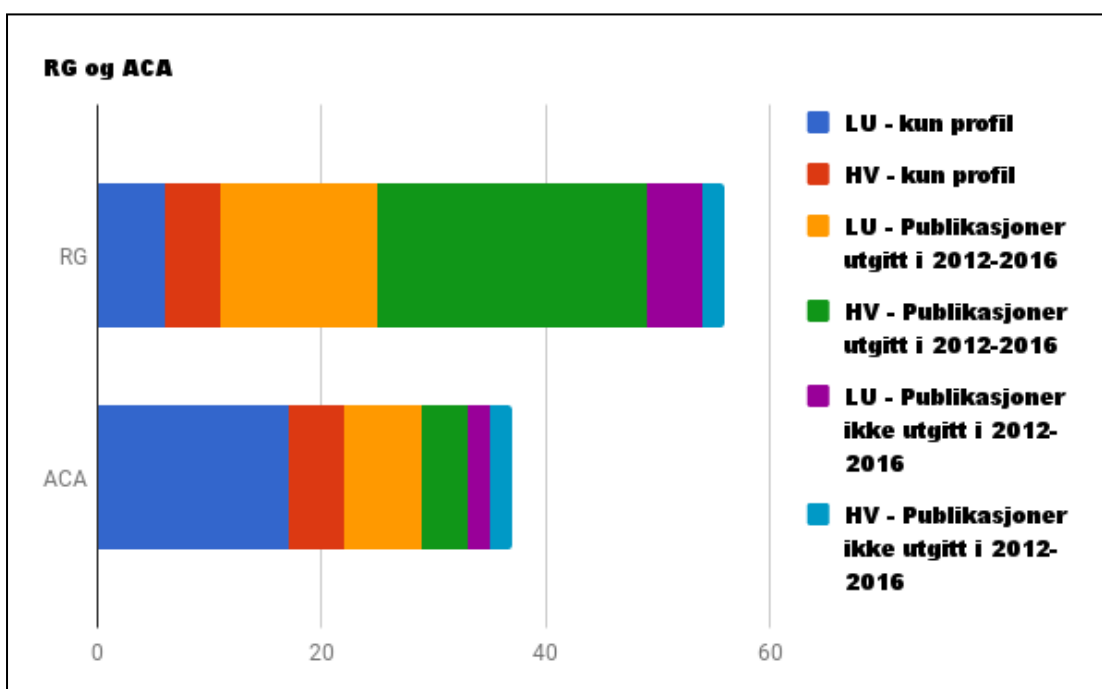

Diagram 8

Konklusjon

I denne studien har jeg ønsket å undersøke hvor synlige forskerne ved HiØ er på nett. Det er økt fokus temaet formidling og nye arenaer å formidle på. Ved å foreta en studie i hvor synlige forskerne våre er på nett, kan biblioteket få kunnskap om hvordan man kan gi støtte og veiledning til sine forskere i å øke egen synlighet på nett.

Studien har omfattet forskere ved avdeling for helse og velferd og avdeling for lærerutdanning, og som har publisert i perioden 2012-2016. Jeg stilte følgende spørsmål i denne studien:

- Hvor mange forskere ved avdeling for lærerutdanning og avdeling helse og velferd har opprettet sosiale akademiske profiler?
- Kan ulike fagdisipliner føre til ulik tilstedeværelse på sosiale forskernettverk?
- Hvordan er forskerne tilstede og formidler forskning og fagkunnskap på sosiale forskernettverk?

Jeg ønsker videre å gi en kort oppsummering under hvert spørsmål:

Hvor mange forskere ved avdeling for lærerutdanning og avdeling helse og velferd har opprettet sosiale akademiske profiler?

Ved avdeling for lærerutdanning er det 92 forskere som har publisert i perioden 2012-2016, og det er 37 forskere som har opprettet profiler, 16 av disse har opprettet to profiler og kun én forsker har opprettet tre profiler.

Ved avdeling for helse og velferd er det 83 forskere som har publisert i perioden 2012-2016, og det er 34 forskere som har opprettet profiler, 10 av disse har opprettet to profiler og kun én forsker har opprettet tre profiler.

Dette viser at under halvparten av forskerne som har publisert i perioden 2012-2016, er synlig på nett via de akademiske profilene som er med i min studie. Funnene viser også at det er flest forskere på begge avdelinger som har opprettet kun én profil.

Kan ulike fagdisipliner føre til ulik tilstedeværelse på sosiale forskernettverk?

Funn i min studie viser at det er ResearchGate som er mest populær blant forskerne ved avdeling for helse og velferd, mens Academia er mest populær blant forskerne ved avdeling for lærerutdanning. Dette samsvarer med undersøkelsen gjort ved UiB. Forskere ved Det medisinske fakultet foretrekker ResearchGate og forskere ved Det humanistiske fakultet foretrekker Academia (Mikki et al., 2015). I denne studien er datamengen liten, men ved å sammenligne prosendelen av forskere ved HiØ og forskere ved UiB, så viser det seg at forskere innen samme fagdisipliner ved ulike institusjoner i Norge er tilstede på de samme sosiale forskernettverkene.

Hvordan er forskerne tilstede og formidler forskning og fagkunnskap på sosiale forskernettverk?

Funn i min studie viser at det er flest forskere ved avdeling for helse og velferd som har delt sine publikasjoner utgitt i perioden 2012-2016, mens det er flest forskere ved avdeling for lærerutdanning som kun har opprettet profiler. Dette betyr at det er forskerne ved avdeling for helse og velferd som er mest aktive og synlig på nett med sin forskning. Funn i studien viser at det ResearchGate som er mest aktiv i bruk, da det er her det deles flest publikasjoner.

Datamaterialet i denne studien viser også at forskere ved begge avdelinger har publisert i gull open access publikasjoner, men at disse publikasjonene ikke er deponert i institusjonsarkivet Brage. I tillegg viser «Tilstandsrapport for høyere utdanning 2017» at det kunne vært deponert 53 «grønne artikler» for året 2016. Dette er riktignok et tall for alle forskere ved HiØ, men en antagelse er at noen av disse «grønne artiklene» også er skrevet av forskere ved avdelingene i denne studien. Dette betyr at det er et stort potensiale ved HiØ for å deponere publikasjoner i Brage, og at dette vil gjøre det enda enklere for forskere å dele forskningen på ulike sosiale forskernettverk.

Denne studien har gitt kunnskap om:

- Et lite antall forskere er tilstede på sosiale forskernettverk
- forskere ved avdeling for helse og velferd er mest aktive og har delt mest publikasjoner i perioden 2012-2016
- Det foreligger et stort potensiale i å deponere OA-publikasjoner i Brage, noe som ville gjort det enklere å dele forskning via sosiale forskernettverk
- Forskernes adressering i profilene er ikke entydige

Basert på denne undersøkelsen mener jeg biblioteket kan ta en veilederrolle ovenfor sine forskere med å informere om hvordan de kan bli mer synlige på nett. Dette innebærer å gi om informasjon om ulike sosiale forskernettverk å være tilstede på, hvordan man kan dele og synliggjøre sin forskning på nett, med spesielt henblikk på opphavsrett, og å følge opp det store potensialet for deponering av OA-publikasjoner i Brage. I tillegg bør det utarbeides forslag til hvordan adresseringen (institusjonstilknytningen) bør være i profilene.

Ved å gjennomføre denne studien har jeg opparbeidet meg mye kompetanse om formidling, hvordan være synlig og tilstede på nett og OA-publisering. Dette er nyttig kunnskap for meg i veilederrollen mot våre forskere ved HiØ, og skal bli spennende å følge utviklingen av våre forskeres tilstedeværelse på nett videre. Jeg ser også at det ville vært interessant å foreta en enda mer utfyllende bibliometrisk analyse av våre forskere, så dette er noe jeg ønsker å arbeide videre med.

Litteraturliste

- Academia. (2017). *About Academia.edu*. Hentet 05.12.2017 fra <https://www.academia.edu/about>
- Ceres. [2017a]. *Om Cristin*. Hentet 5.12.2017 fra <http://www.cristin.no/om-cristin/>
- Ceres. [2017b]. *Datautlevering av Cristin-data via Tableau Server – DUCT*. Hentet 05.12.2017 fra <http://www.cristin.no/statistikk-og-rapporter/duct/>
- Colbjørnsen, T. (2017). Åpenhet i det digitale bibliotek: Om politiske føringer og gnisninger mellom kommersiell bokbransje og bibliotek i en digital tid. I Anderson, A., Fagerlid, C., Larsen, H. & Straume, I. (Red.), *Det åpne bibliotek: Forskningsbibliotek i endring* (23-48). Hentet fra <https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/view/20/76/336-1>
- European Commission. (2017). *Guidelines on Open Access to Scientific Publications and Research Data in Horizon 2020*. Hentet fra http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf
- Farbrot, A. (2015). *Sosiale medier for forskere, kommunikasjonsrådgivere og fageksperter*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Google Scholar. (u.å.). *Google Scholar Citations*. Hentet 05.12.2017 fra <https://scholar.google.com/intl/no/scholar/citations.html>
- Kierulf, A. (2017). «...En åpen og opplyst offentlig samtale»: Forskningsformidling som demokratisk ansvar. *Nytt Norsk Tidsskrift*, 34(1), s. 36-50. doi: 10.18261/issn.1504-3053-2017-01-04
- Kunnskapsdepartementet. (2017a). *Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/ae7f1c4b97d34806b37dc767be1fce76/nasjonale-mal-og-retningslinjer-for-apen-tilgang-til-vitenskapelige-artikler.pdf>
- Kunnskapsdepartementet. (2017b). *Tilstandsrapport for høyere utdanning 2017: Vedlegg*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/d13d5235bbfd42f68b1795112fdb5e1a/tilstandsrapport-2017-vedlegg.pdf>
- Mikki, S., Zygmuntowska, M., Gjesdal, Ø. L. & Ruwehy, H. A. (2015). Digital Presence of Norwegian Scholars on Academic Network Sites - Where and Who Are They? *PLoS ONE*, 10(11): E0142709. DOI 10.1371/journal.pone.0142709
- Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. (u.å.). *Bli synlig som NTNU-forsker*. Hentet 05.12.2017 fra <https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Bli+synlig+som+NTNU-forsker>
- Open Access i Norge. (2016). *SOS - Spørsmål og Svar*. Hentet 05.12.2017 fra <http://www.openaccess.no/SOS%20-%20Sp%C3%B8rsm%C3%A5l%20og%20Svar/>

Ottersen, O.P. (2016). Maktkamp i kunnskapsformidlingen. *Nytt Norsk Tidsskrift*, 33(4), s. 368-375. doi: 10.18261/issn.1504-3053-2016-04-11

Ponte, D., Mierzejewska, B. & Klein, S.(2017). The transformation of the academic publishing market. *Electronic Markets*, 27(2), s. 97-100. doi: <https://doi.org/10.1007/s12525-017-0250-9>

ResearchGate GmbH. (2017). *About us*. Hentet 05.12.2017 fra <https://www.researchgate.net/about>

Steen, G. (2015). *Undersøkelse om forskningskommunikasjon*. Hentet 05.12.2017 fra <https://tinyurl.com/ycc6p9bs>

Suber, P. (2012). *Open access*. Hentet fra <https://www.dropbox.com/s/5cxsyzs58a5yx5q/9286.pdf?dl=0>

Tvete, H. (2016). *Open Access-publisering: En komparativ holdningsundersøkelse mellom forskere ved HiØ og HiOA*. (Mastergradsavhandling, Høgskolen i Oslo og Akershus), Hentet fra <https://oda.hioa.no/nb/search?author=Tvete,%20Hanne>

Universitetet i Bergen, Universitetsbiblioteket. (2017). *Synliggjøring av egen forskning*. Hentet 05.12.2017 fra <http://www.uib.no/ub/110412/synliggj%C3%B8ring-av-egen-forskning#sosiale-akademiske-tjenester>

Universitetet i Oslo, Universitetsbiblioteket. (2017). *Egenarkivering til DUO vitenarkiv*. Hentet 05.12.2017 fra <http://www.ub.uio.no/skrive-publisere/open-access/egenarkivering/>

Universitets- og høyskoleloven. (2005). Lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005 nr. 15. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-04-01-15?q=universitets-%20og%20h%C3%B8gskoleloven>

Wig, S. & Svensen, H.H. (2016). Trøbbel i tårnet: Om hvorfor academia må tenke nytt om forskningsformidling. *Nytt Norsk Tidsskrift*, 33(2), s. 195-208. doi: 10.18261/issn.1504-3053-2016-03-03